

L'islamisme polític ha irromput amb força a Egipte, i ho ha fet per la porta gran, a través de les urnes. Els Germans Musulmans han multiplicat gairebé per sis la seva representació parlamentària en les legislatives celebrades recentment. A falta de reformes democràtiques, molts egipcis han confiat el seu vot en una organització que, tot i que és il·legal, ha sabut donar resposta a la frustració social després d'anys d'autocràcia.

La primavera dels Germans Musulmans

Tothom s'ha de descalçar quan visita la seu dels Germans Musulmans al Caire, i si ets una dona, t'has de cobrir els cabells. Amb tot, Mahmud Ezzat, secretari general del moviment islamista egipci, no s'immuta si el mocador et rellisca coll avall mentre l'entrevistes en una de les modestes habitacions del pis, lluny de la sala principal on està connectada Al-Jazira. "No importa", sembla que et digui amb un gest amable mentre continua contestant la pregunta. El protocol s'ha relaxat, però és difícil saber si és fruit de la moderació de què fa gala la Germandat o de l'esforç de comunicació que ha posat en marxa per fer entendre al món que no és un moviment khomeïnista.

Prohibits des del 1954 però tolerats sota el règim de Hosni Mubàrak, els

Germans Musulmans representen avui la segona força política d'Egipte. Abans d'arrencar la primera fase de les legislatives, el 9 de novembre, la cúpula islamista va assegurar desafiant que obtindria entre 50 i 70 diputats, "depenent del frau". Quan van acabar, el 7 de desembre, s'havien adjudicat 88 escons, prop d'un 20% del total. Menys de cent diputats entre 454 pot semblar poca cosa, però a Egipte, on el Partit Nacional Democràtic (PND) de Mubàrak ha controlat amb mà de ferro el Parlament, ha estat un terratrèmol polític. I més si es té en compte que van optar només a una tercera part dels seients, que més d'un miler dels seus membres van ser arrestats i que el procés electoral va estar ple d'irregularitats per reduir el seu avanç a les urnes.

L'islam és la solució, discurs polític ambigu. Des que el grup va ser fundat el 1928, els Germans han lliurat una batalla gradual per permeabilitzar la societat egípcia, alhora que han estès els seus tentacles a altres països musulmans. És un moviment complex, que combina activitats religioses, educatives, culturals i de caritat. Discret i opac –poc se sap del seu funcionament intern–, el grup ha anat guanyant pes en política evitant fer proclames incendiàries.

Ambigu pel que fa als seus objectius polítics, els líders del moviment asseguren que no busquen tant el poder com impulsar el caràcter islàmic de les institucions. "Volem aconseguir que la gent s'impliqui en els problemes quotidians d'Egipte i contribueixin a resoldre's. Hi ha d'haver un canvi, però ha de venir de dins, ha de ser moral", subratlla Mahmud Ezzat, un professor de medicina que va passar catorze anys a la presó acusat de conspirar per derrocar el règim i que alguns consideren ara com el dirigent a l'ombra dels islamistes.

Mohamed Habib, número dos del grup, assegura que en el Parlament la Germandat impulsarà les reformes democràtiques. La seva demanda principal és aixecar les lleis d'emergència vigents des del 1981, però també dotar de més poder el sistema judicial, limitar a dos els mandats del president, eliminar les restriccions per formar partits polítics i garantir la llibertat de premsa. I, el que és més innovador, modificar la Constitució perquè Egipte es converteixi en una república parlamentària.

Mahdi Akef, guia suprem dels Germans Musulmans, l'organització islamista que des del 1928 intenta controlar la societat egípcia.

LAU SANDUENGE

L'obligatorietat del vel continua essent un dels punts conflictius dels països islàmics. La situació de la dona, sotmesa a una marginació implacable, és també un dels llasts més pesants per al desenvolupament econòmic i social.

Però molts no se'n fien. Tot i que aquests darrers anys han adoptat una línia que alguns analistes anomenen de “liberalisme polític conservador”, no està clar com seria el seu programa si arribessin al poder. Només una frase molt general el resumeix: l'islam és la solució. Els líders islamistes combinen un nou discurs sobre els drets de les dones, el diàleg amb la minoria copta i el respecte de la “pau freda” amb Israel amb una agenda conservadora: vel islàmic, batalla contra una vaga definició d’“immoralitat” i retorn a la xària, la llei revelada per l'Alcorà, que la Constitució egípcia consagra des dels vuitanta com “la font principal” de legislació però que se circumscriu a les lleis de família.

De la repressió a l'obertura. Els resultats de les legislatives han agafat tothom per sorpresa. Les eleccions, que van seguir les presidencials de setembre, es van celebrar després d'una primavera calenta, en què centenars d'islamistes van ser detinguts. Mubà-

Els Germans Musulmans representen avui la segona força política d'Egipte, amb 88 escons, prop d'un 20% del total

rak va obrir després les presons i va deixar llibertat als Germans per fer la campanya electoral. Per què aquesta obertura? Hi ha qui creu que el Partit Nacional Democràtic (PND) volia comprovar sobre el terreny la força electoral dels islamistes, un enigma que, a falta d'eleccions netes, alimentava les especulacions. Durant anys, el rais egipci ha esgrimit l'amenaça islamista per ajornar les reformes democràtiques, i alguns analistes suggereixen ara que ha permès la seva “victòria” electoral per demostrar que no era un bluf i alleujar la pressió dels Estats Units.

La “primavera” dels Germans Musulmans preocupa molts egipcis ordinaris i sobretot els cristians i els laics. “Prefereixo l'infern del PND que el paradís dels islamistes”, sentència un home de

negocis cristià. Si els coptes se senten amenaçats per una societat que s'ha reislamitzat, les formacions de l'oposició legal i secular —el nacionalista Wafd, el Partit Nasserista, el Tagammu i el liberal Ghad— han fet aigües a les urnes i només han obtingut una dotzena de diputats. Com a símbol de la derrota, el líder del Ghad, Ayman Nur, el principal opositor a Mubàrak, va perdre el seu escó.

Amb l'oposició legal aniquilada, el PND i els Germans Musulmans han quedat cara a cara. “Després de mi, el diluvi”, sembla que digui Mubàrak, com tot dictador àrab que es respecti”, s'ha alarmat el diari algerià *El Watan*. Una opinió similar comparteix Big Pharaoh, una de les veus més destacades dels blocs web polítics egipcis. “A Egipte no hi ha una separació entre

política i religió, i això és perillós”, opina. Com altres analistes, Big Pharaoh responsabilitza Mubàrak de l'auge islamista. “El dilema que tenim avui és entre un partit governant menyspreable i una organització religiosa embogida perquè els partits seculars no tenen la llibertat d'operar i d'arribar a la gent. El partit al poder té els mitjans de comunicació i l'administració. Els Germans Musulmans, les mesquites i una xarxa de serveis socials tremenda. Els partits seculars no tenen res”, subratlla amb amargor.

Crèdit i mans netes. Al Centre d'Estudis Polítics i Estratègics del Caire, el politòleg Mohamed Saïd Sayed creu que els resultats electorals han demostrat que, per guanyar, al PND li cal ideologia, i no només fer trampes. Els islamistes, afirma, són l'única força que té realment suport popular. “La societat egípcia està completament islamitzada”, opina. “Tenim un greu problema. No hi ha política, ni discursos racionals.” Com a símptoma evident de la crisi, menys d'una quarta part dels egipcis van anar a les urnes.

El procés electoral, de fet, ha posat de relleu que els Germans Musulmans són un moviment ben organitzat, capaç de mobilitzar els seus seguidors amb la disciplina d'un exèrcit. Però si els islamistes s'han nodrit de les capes més desfavorides, alguns analistes creuen que estan estenent la seva influència entre les classes mitjanes i els joves egipcis, frustrats per l'atur, la corrupció i la falta d'expectatives. Els mateixos dirigents islamistes admeten que part dels vots que van obtenir van ser sufragis de protesta contra el PND. Mohamed, un estudiant d'Enginyeria a la Universitat islàmica d'Al-Az-har, repeteix una idea molt estesa. “Els Germans Musulmans són els únics que tenen crèdit i les mans netes”, opina.

Conscient dels temors que el seu auge electoral ha generat dins i fora d'Egipte, el moviment islamista ha posat en marxa una ofensiva a la premsa egípcia, àrab i internacional per mi-

“Una minoria de la vella guàrdia controla els Germans Musulmans”

Va ser una figura destacada dels Germans Musulmans, però va donar un bon cop de porta fa deu anys i, juntament amb altres dissidents, va fundar Al-Wasat (“El Centre”), una alternativa moderada, oberta a les dones i als cristians, que està a punt de guanyar una llarga batalla per ser legalitzat. Abu Elela Mady, de 47 anys, té un pasat d'islamista radical i un present de reformista i activista prodemocràtic.

—Quin balanç fa dels resultats de les legislatives?

—En aquestes eleccions hem tingut dos poders que han lluitat l'un contra l'altre: el règim, a través del Partit Nacional Democràtic (PND), que usa el poder de l'estat, i els Germans Musulmans. El tercer poder de la vida política egípcia, l'oposició, no tenia cap capacitat per competir. Durant més de vint anys, el règim ha reprimit els partits polítics legals per afeblir-los, alhora que ells tampoc no han tingut una conducta democràtica per renovar-se i canviar els seus líders. Els Germans Musulmans, tot i que són il·legals, s'han construït a si mateixos a través d'altres canals, i ara són l'únic poder ben organitzat. El PND ha aconseguit la majoria dels escons, però per la força i comprant vots, i els Germans Musulmans han estat els únics que han pogut recollir els vots de protesta con-

tra aquest règim corrupte. Però penso que hi ha coses positives: la gent va lluitar contra el frau i la societat civil es va mobilitzar per supervisar les eleccions.

—Els resultats dels Germans Musulmans han sorprès tothom. A vostè també?

—I a ells mateixos! Jo crec que ha estat una victòria popular, però no és una victòria completa. Van refusar de formar part del front comú de l'oposició i van preferir anar pel seu compte, i això demostra una visió molt estreta perquè necessiten també el suport i la protecció dels altres partits. Tothom els està atacant i la comunitat internacional està preocupada, acabo d'estar a Europa i ho he comprovat. Si formessin part de l'oposició, hi hauria més estabilitat i més equilibri de poder.

—Creu que hi ha motius per preocupar-se?

—Sí, és clar. Tenen una ideologia que genera molts dubtes, per exemple pel que fa als cristians, les dones, les qüestions econòmiques o les relacions amb els països occidentals.

—Vostè hi va començar a militar des de molt jove. Per què hi va treballar?

—Vam intentar durant deu anys canviar-los i quan van arribar a un carreró sense sortida, vam dimitir. No érem molts, uns quaranta, però érem líders

llorar la seva imatge. Revelador en aquest sentit és l'article que Mohamed Habib va publicar fa pocs dies en el diari àrab editat a Londres *Asharq Alawsat*. “Voldria subratllar des del principi que és molt improbable que la Germandat tingui el poder, almenys en un futur previsible”, escriu en la primera frase.

Tot i que els 88 diputats del grup no amenacen la majoria del PND, que

continua controlant 333 escons, sí que impulsen la seva campanya per ser reconegut com a partit polític. El Govern ja ha deixat clar que descarta legalitzar-lo, però els Germans Musulmans han aconseguit el 10% d'escons exigits per presentar un candidat a les presidencials del 2011. Mohamed Habib diu amb calma que “encara és d'hora per pensar en les presidencials” i que ara toca incrementar la representació en el Senat i en els municipis. Pas a pas. Amb la paciència i la tenacitat d'una formiga.

Els Germans Musulmans impulsen una campanya per ser reconeguts com a partit

Lali Sandiumenge